Pelastustoimi, siviilivalmius ja hätäkeskustoiminta

Hallintovaliokunta

12.9.2019

Kimmo Kohvakka
Pelastusylijohtaja

Pelastustoimi

Parannamme yhteiskunnan turvallisuutta kaikissa oloissa - myös poikkeusoloissa –yhdessä muiden toimijoiden kanssa – lähellä ihmistä.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Pelastustoimeen vaikuttavia ilmiöitä

Pelastustoimen toimijat ja hallintorakenne

Pelastustoimen hallintorakenne

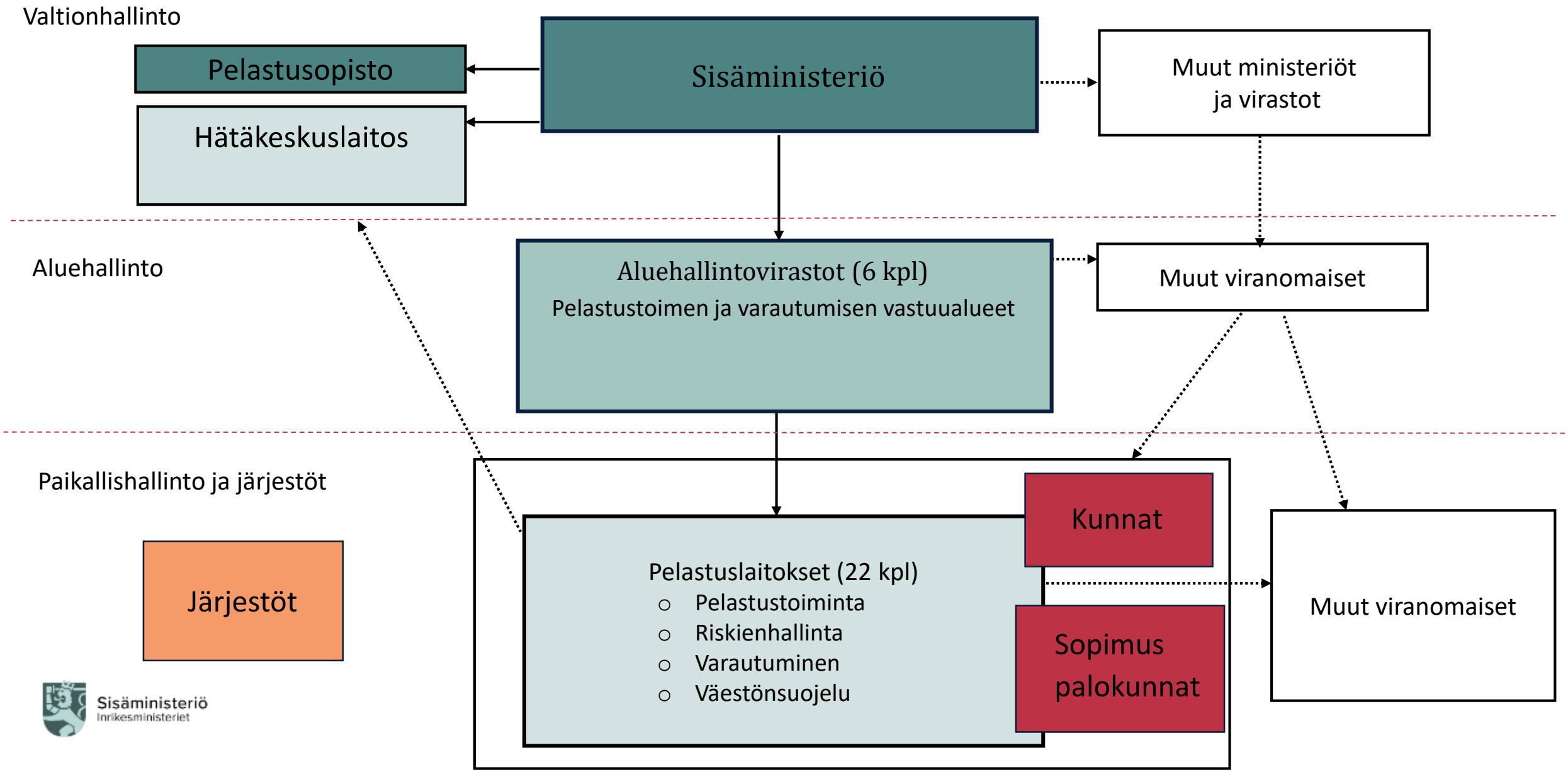

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriön pelastusosaston tehtävät

- Johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustointa ja sen palvelujen saatavuutta ja tasoa
- Huolehtii pelastustoimen valtakunnallisista valmisteluista ja järjestelyistä
- Yhteensovittaa eri ministeriöiden ja toimialojen toimintaa pelastustoimessa ja sen kehittämisessä
- Huolehtii alueellisen varautumisen ohjauksesta.

Aluehallintovirastojen pelastustoimen ja varautumisen vastuualueet

Aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen –vastuualueen tehtävät:

- pelastustoimen valvonta (laillisuusvalvonta)
- pelastustoimen palvelujen saatavuuden ja tason valvonta (pelastuslaitosten palvelukyvyn valvonta); pelastuslaitosten palvelutaso perustuu alueen riskeihin, riskianalyysiin ja kuntien yhteiseen (alueen pelastustoimi) omaa palvelutasopäätökseen
- väestönsuojien rakentamiseen liittyvien vapautusten myöntäminen
- suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavien laitosten valvontaa liittyvät tehtävät
- metsäpalotähystysten järjestäminen
- varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen
- valmiussuunnittelun yhteensovittaminen
- alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen
- kuntien valmiussuunnittelun tukeminen
- valmiusharjoitusten järjestäminen
- alue- ja paikallistason turvallisuussuunnittelun edistäminen

Pelastuslaitoksen tehtävät

1. pelastustoimen ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä
2. pelastustoimen valvontatehtävät
3. väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä hälytysjärjestelmästä huolehtiminen
4. pelastustoimintaan kuuluvat tehtävät
5. Ensihoitopalvelu
6. Ensivaste
7. Kemikaaliturvallisuuslain valvontaviranomaistehtävät
8. Kuntien varautumisen tukeminen

Pelastusalan järjestöjä

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry (SPEK)

Suomen Palopäällystöliitto ry (SPPL)

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry (SSPL)

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Tunnusluvut

Pelastustoimi lukuina

Paloasemia

830 kpl

Määrärahoja

516,7 milj.

Pelastusajoneuvoja

5 572 kpl

Hälytysluonteisten tehtävien määrä

113 479 kpl

Henkilöstöä

22 164 hlö

+ SPEK:n jäsenorganisaatiot

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Pelastustoimen henkilöstömäärät (2018)

Valtion toimijat

Sisäministeriön pelastusosasto:	**44**
Palosuojelurahasto:	**5**
Aluehallintovirastot, pelastustoimen ja varautumisen vastuualueet:	**34**
Pelastusopisto:	**109**
Hätäkeskuslaitos:	**607**

Kuntien toimijat

Päätoiminen henkilöstö:	**6283**	22	Pelastuslaitosta
Hälytysosastojen sopimushenkilöstö:	**15 029**	709	Sopimuspalokuntaa

Järjestöt

SPEK:	**50**	42	Jäsenorganisaatiota
Muut järjestöt:	**7**		

esim. SPPL, SSPL, SPAL

Pelastuslaitosten hälytystehtävät onnettomuustyypeittäin vuonna 2018

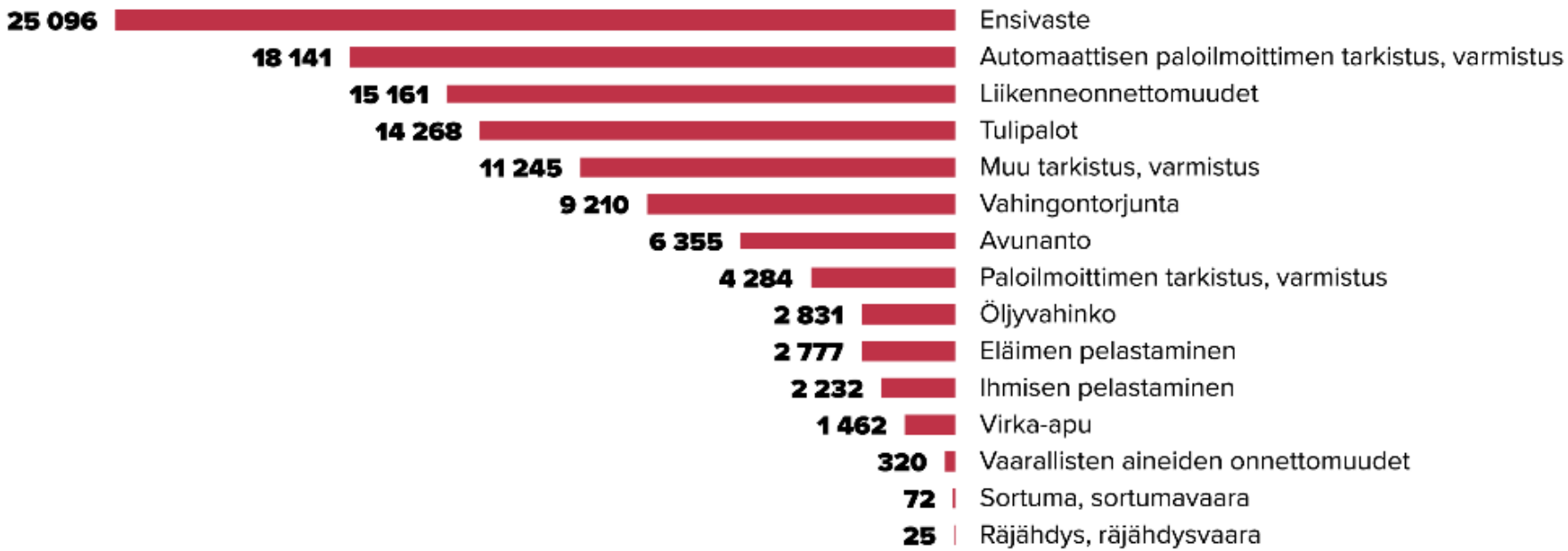

Yhteensä **113 479** tehtävää

Lähde: Pelastustoimen taskutilasto

Miten Suomessa saa apua?

90 %

90% hätäpuheluista vastataan 10 sekunnissa.
Puheluita vastaanotettiin vuonna 2018 2,7 milj.

Lähde: Hätäkeskuslaitos

Arjen turvallisuus kuuluu meille kaikille

Pelastuslaitosten turvallisuus-
viestintä tavoitti yli

870 000 ihmistä,

joista joka kolmas oli lapsi
tai koululainen (v. 2018).

Lähde: Pelastustoimen taskutilasto

Onnettomuuksissa ja tulipaloissa aika hälytyksestä pelastuslaitoksen paikalle saapumiseen vaihtelee mm. paikan ja vuorokauden ajan mukaan. Keskimääräinen avunsaantiaika koko Suomessa on:

14 min 46 s

Lähde: Pelastustoimen taskutilasto

Pelastustoimi ihmisten ja omaisuuden turvana

Pelastuslaitos
hälytettiin noin 3000
asuinrakennuksen
tulipaloon v. 2018.

yli 600 ihmistä oli vaarassa

yli 400 ihmistä loukkaantui vakavasti tai lievästi

47 ihmistä kuoli

860 palossa käytettiin alkusammutusta

yli 90 % omaisuusarvoista pelastettiin

Lähteet: Pelastustoimen taskutilasto, Pronto

Pelastustoimen määrärahalukuja 2018

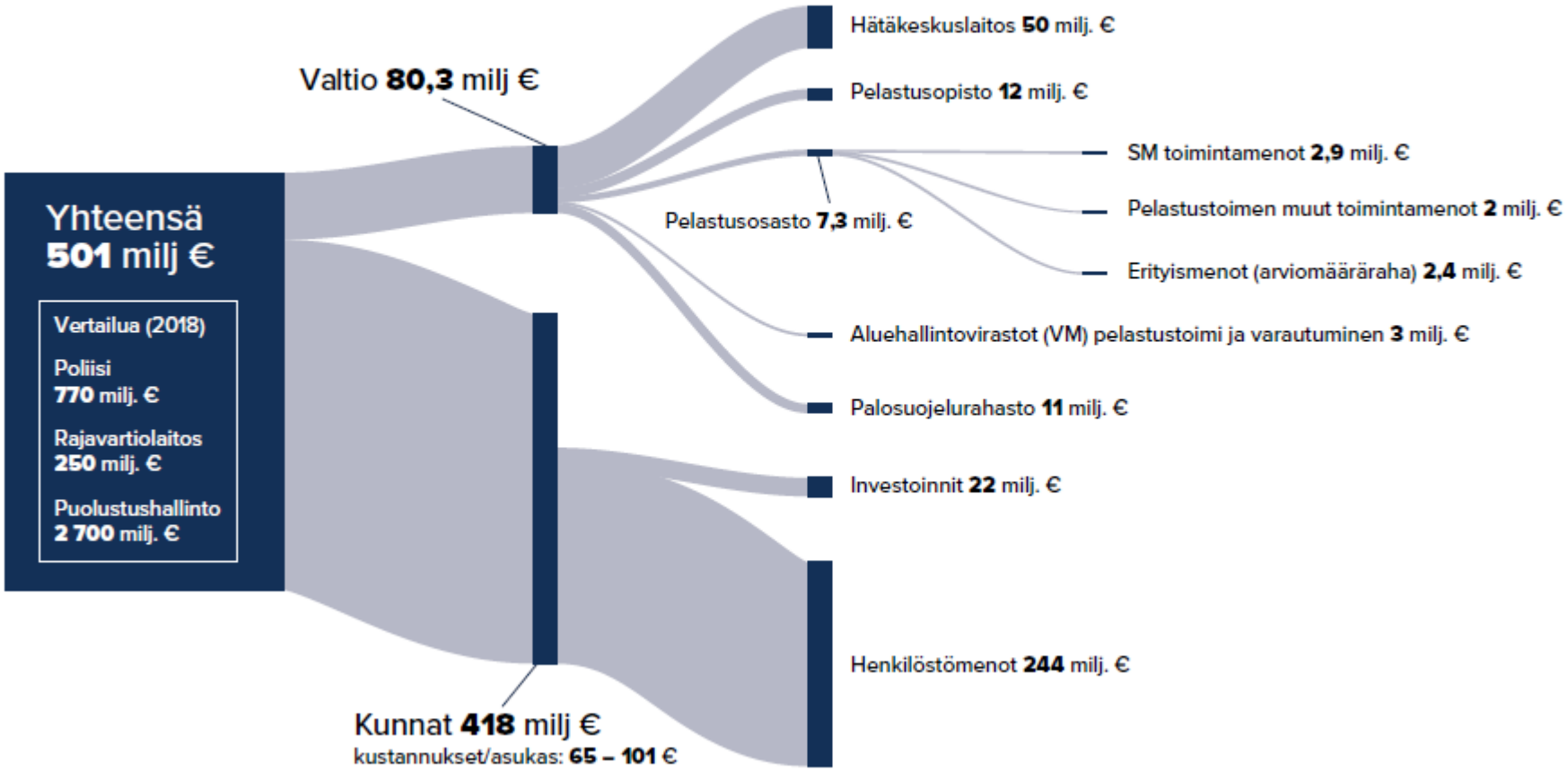

Lähde: Pelastustoimi

Haasteet

Pelastustoimen haasteet palvelutuotannossa

- Palvelujen valtakunnallinen yhdenmukaisuus, kehittäminen ja vaikuttavuuden arviointi
- Yhteistyön tiivistäminen
- Valmiuden ja varautumisen parantaminen:
  - Päivittäinen toimintavalmius korkeariskisillä alueilla
  - Valtakunnalliset suuronnettomuus- ja häiriötilannevalmiudet
  - Poikkeusoloja koskevien kansallisten järjestelyiden tarkistaminen ja tarvittava kehittäminen
  - Kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen järjestelyt ja valmius
- Tutkimus- ja kehittämistoiminnan systematisointi
- Henkilöstön riittävyyden turvaaminen valtakunnallisesti
  - Harva-alueiden palvelutuotannon ja voimavarojen turvaaminen
- Henkilöstön ikääntyminen, työturvallisuus ja kuormittuminen
- Viestinnän yhtenäistäminen

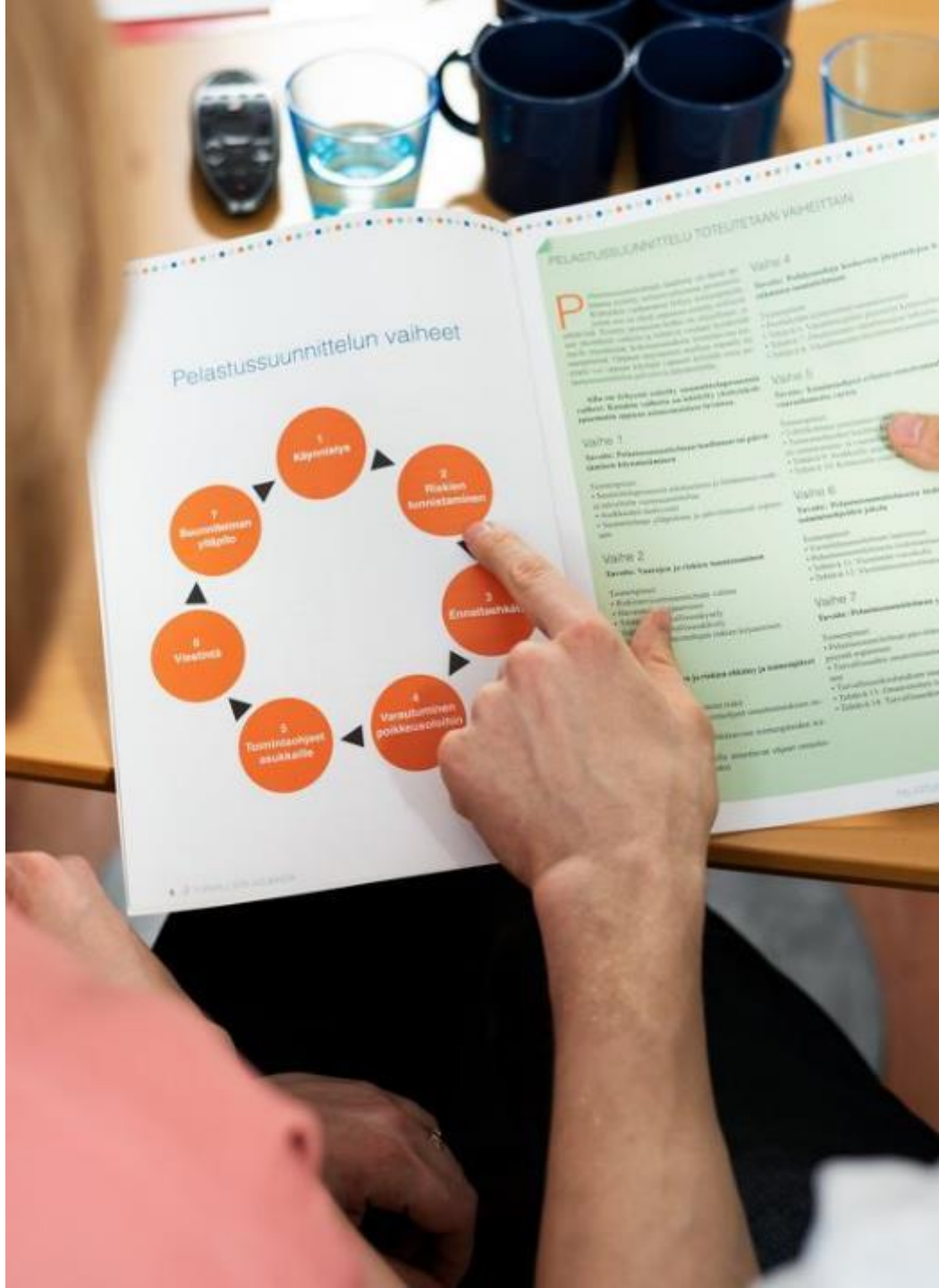

Hallitusohjelma

Hallitusohjelma

Turvallisuusviranomaisten toimintakyky

- Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan suorituskyky ja voimavarat varmistetaan
- Vahvistetaan pelastustoimen ja siviilivalmiuden tutkimus- ja kehittämistoimintaa.
- Pelastusviranomaisten johto- ja tilannekeskuskokonaisuus yhtenäistetään
- Sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä vahvistetaan
- Uudistetaan pelastuslaki (selvitys)
- Varmistetaan koko maan kattavasta paloasemaverkostosta.
- Turvallisuustoimijoiden kriittinen viestintä ja yhteistyö turvataan
- Kriittisen infrastruktuurin toimintakykyä vahvistetaan kriisitilanteissa.

Maakuntauudistus

- Pelastustoimen järjestäminen siirretään maakuntien tehtäväksi
- Pelastustoimen ja ensihoidon tiiviin yhteyden tuoma synergiaetu turvataan sote-uudistuksessa.

Pelastustoimen ja siviilivalmiuden tavoitteet hallintouudistuksessa

1. Turvata yhtenäisen riskiperustan mukaisesti tuotetut laadukkaat pelastustoimen palvelut koko maassa

2. Hyödyntää tehokkaasti laaja-alaista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa

3. Toteuttaa kustannustehokas palvelurakenne
   - turvata pelastustoimen ja ensihoidon tiiviin yhteyden tuoma synergiaetu

Lakihankkeet

- **Käynnissä olevat lakihankkeet ja esiselvitykset**

– Pelastustoimen laitteista annetun lain uudistaminen (lain kokonaisuudistus)
– Pelastusopistosta annetun lain muuttaminen (opiskeluoikeuden keskeyttämisperusteiden tarkistaminen)
– Pelastuslain ja eräiden muiden lakien muuttaminen (yleislainsäädännön muuttumisesta johtuvat päivitystarpeet)
– Hätäkeskustoiminnasta annetun lain uudistamistarpeen esiselvityshanke
– Vaaratiedotteesta annetun lain muuttaminen (osana LVM:n valmistelemaa hallituksen esitystä)

- **Suunnitteilla olevat lakihankkeet ja esiselvitykset**

– Pelastustoimen järjestämislaki (pelastustoimen siirtäminen kunnilta maakunnille) ja siihen liittyvät pelastuslain tekniset muutokset
– Pelastuslain uudistaminen esiselvityksen pohjalta
– Hätäkeskustoiminnasta annetun lain uudistaminen esiselvityksen pohjalta

Pelastusopisto

Pelastusopiston ammattitutkinnot

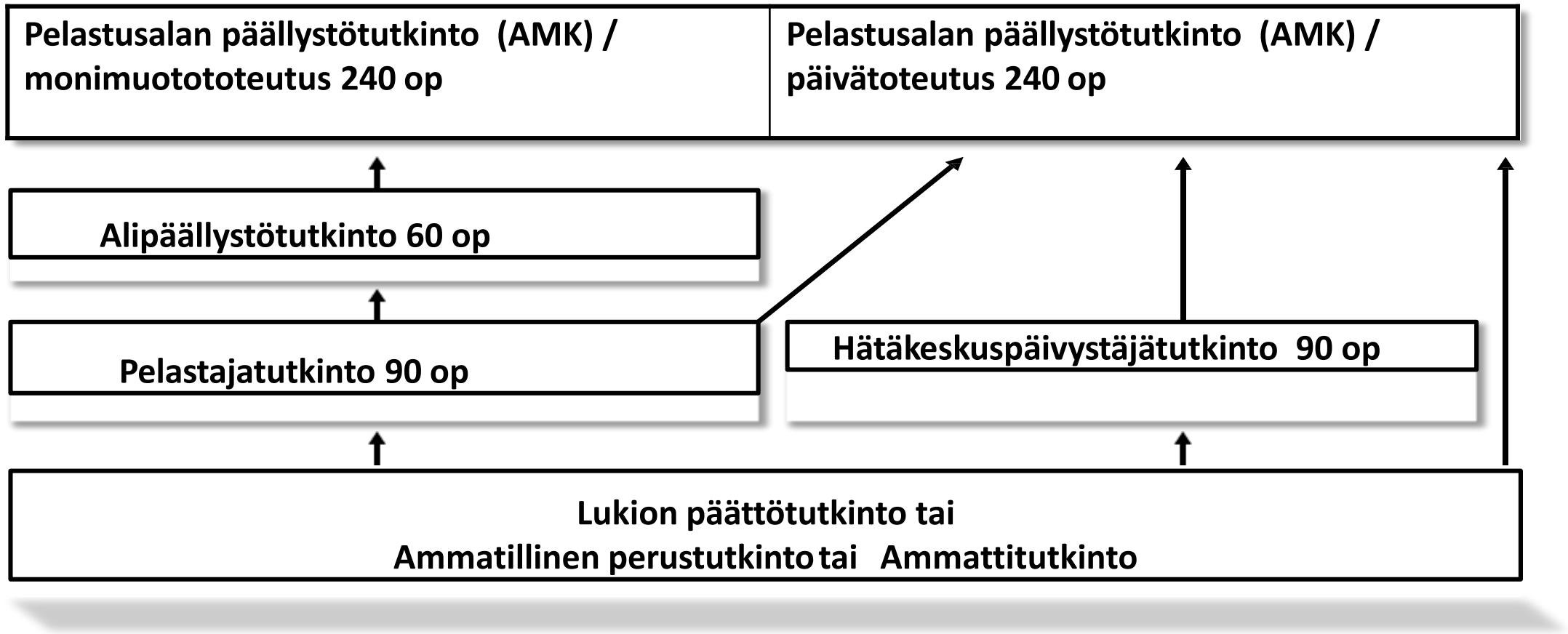

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Pelastusopisto, varautumiskoulutus

Pelastusopisto järjestää normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavaa varautumiskoulutusta

- Koulutettavat pääosin julkisen hallinnon henkilöstöä
- Varautumiskoulutusta järjestetään:
    1. vapaaehtoisena, yleisenä varautumiskoulutuksena ja
    2. niin sanottuna pakollisena väestönsuojelukoulutuksena.

- Sisäministeriö ja AVI voivat määrätä väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön pelastuslain 67 §:n perusteella osallistumaan pakolliseen koulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa.

Hätäkeskuslaitos

HÄTÄKESKUSLAITOS
NÖDCENTRALSVERKET

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

TEHTÄVÄT

LAKI HÄTÄKESKUSTOIMINNASTA (692/2010)

- Sisäasiainministeriö ohjaa ja valvoo Hätäkeskuslaitosta
- Sisäasiainministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö vastaavat yhteistyössä Hätäkeskuslaitoksen toiminnallisesta ohjauksesta.
- Hätäkeskuslaitos tuottaa hätäkeskuspalvelut koko Suomessa Ahvenanmaata lukuun ottamatta.
- Tehtävänä on eri puolilla maata ottaa vastaan pelastus-, poliisi-, sosiaali- ja terveystoimen toimialaan kuuluvia hätäilmoituksia sekä muita ihmisten, ympäristön ja omaisuuden turvallisuuteen liittyviä ilmoituksia sekä välittää ne edelleen auttaville eri viranomaisille ja yhteistyökumppaneille.
- Suomessa on vain yksi maksuton hätänumero, 112, kiireellisiä hätätilanteita varten.

SUOMESSA ON KUUSI HÄTÄKESKUSTA

(Ensisijainen yhteistoiminta-alue)

- Oulun hätäkeskus (Pohjois-Suomi ja Lappi)
- Vaasan hätäkeskus (Pohjanmaa ja Keski-Suomi)
- Porin hätäkeskus (Pirkanmaa ja Satakunta)
- Turun hätäkeskus (Varsinais-Suomi ja Häme)
- Keravan hätäkeskus (Uusimaa)
- Kuopion hätäkeskus (Itä- ja Kaakkois-Suomi)

HÄTÄKESKUSLAITOS
NÖDCENTRALSVERKET

HÄTÄNUMERO 112 - TILASTOT

Hätäkeskuslaitoksen tilastot tammikuu-kesäkuu 2019

Vastatut hätäpuhelut

1 398 900

Ilmoitinlaite-hälytykset

12 400

Yhteensä

1 410 300

hätäilmoitusta

Hätäkeskuslaitoksella on keskeinen rooli arjen turvallisuuden lennonjohtona ja resurssien portinvartijana

Hätäpuheluiden vastausaika

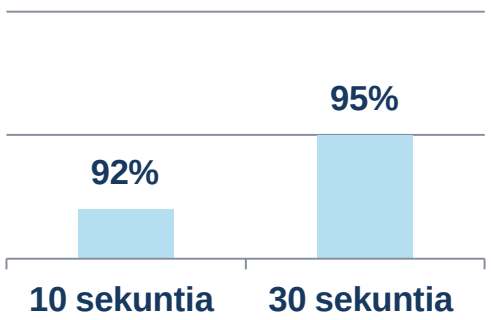

Hätäilmoituksen perusteella viranomaisille välitetyt tehtävät

698 000 kpl

Välitettyjen tehtävien jakautuminen toimialoittain

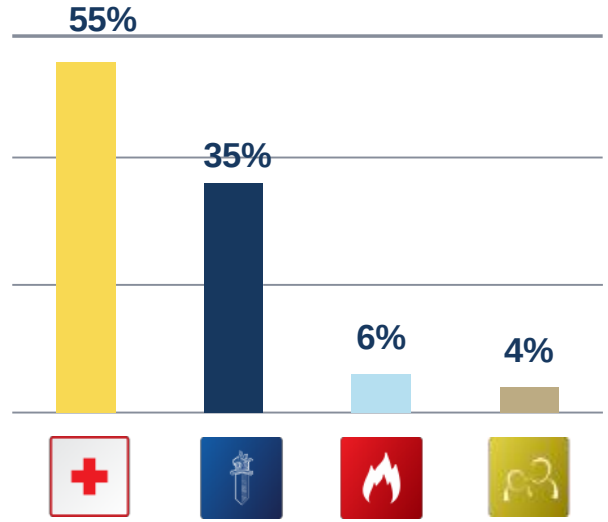

112 HÄTÄKESKUSLAITOS
NÖDCENTRALSVERKET

Tärkeimmät kehittämiskohteet

- 1) Hallintouudistuksen ja toimialan sisällöllinen kehittäminen jatkuu
  - tärkeää on huolehtia siitä, että pelastustoimen hallintouudistuksen (pelastustoimen siirtyminen maakuntiin) rahoitus kyetään turvaamaan
  - pelastuslakiuudistuksen kautta sisällölliset muutokset
- 2) Pelastusopiston rahoituksen turvaaminen
  - Ammatillisen koulutuksen rahoituksen turvaaminen
  - Pelastusopiston investoinnit ovat olleet jäissä vuosia, tarvitaan investointeja jotta koulutuksen laatu kyetään säilyttämään
- 3) Hätäkeskuslaitoksen rahoituksen turvaaminen:
  - ERICA-tietojärjestelmän varajärjestelmän kehittäminen ja ylläpito, Hätäkeskuslaitoksen ilmoittama lisätarve 2,7 milj. euroa/vuosi
  - Pula pätevistä hätäkeskuspäivystäjistä. Päivystäjäkoulutuksen aloituspaikkatason pysyvä kasvattaminen turvattava

Kiitos!

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
kirjaamo@intermin.fi